

ARZ EDİLECEK MAKAM	BÜYÜKELÇİLİK MAKAMI
KONU	Karadağ'da küçük hidroelektrik santrallerine (10 MW'a kadar) yatırım zorlukları
YER VE TARİH	PODGORİCA 20/03/2013
HAZIRLAYAN	PODGORİCA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Malumları olduğu üzere, 20 Mart 2013 tarihinde “3G Consulting” şirketi ve Karadağ Ekonomi Bakanlığı tarafından “Karadağ'da küçük hidroelektrik santrallerine (10 MW'a kadar) yatırım zorlukları” temalı yuvarlak masa toplantısı düzenlenmiştir. Söz konusu toplantıya Türkiye ve Slovakya Büyükelçileri, Slovenya Büyükelçiliği, Karadağ Sürdürülebilir Kalkınma ve Turizm Bakanlığı, küçük hidroelektrik santrallerine yatırım yapan şirketler, Karadağ'da enerji sektöründe çeşitli kurumlar (Enerji Düzenleme Ajansı, A2A Şirketi, Karadağ Elektrik İletim Sistemi), Hidrometeoroloji Enstitüsü, Ticaret Odası ve Belediyeler Birliği temsilcileri katılmıştır.

Yuvarlak masa toplantısı 2013 yılın Haziran Ayında üçüncü kez olmak üzere küçük hidroelektrik santrallerinin inşaatı için imtiyaz haklarının verilmesine yönelik ihalenin ön hazırlığı olarak düzenlenmiştir. Önceki iki ihalede imtiyaz hakları alan yatırımcıların ihale ve inşaat sürecinde karşılaştıkları engeller ve sorunlar belirlenerek Ekonomi Bakanlığı, diğer ilgili kurumlar ve yatırımcıların işbirlikleriyle çözüm arayışı, toplantının temel amacı idi.

Söz konusu toplantının konuları aşağıdaki gibidir;

1. İhaleye katılım öncesindeki hazırlık faaliyetlerinin zorlukları,
2. Küçük hidroelektrik santrallerine yatırım alanındaki ihale usulleri,
3. İzin alma prosedürleri.

Tartışmaya katılan yatırımcılar tarafından ihalenin hazırlanmasında aşağıdaki sorunların çözülmesi büyük önem arz ettiği dile getirilmiştir;

- **İdari engellerinin ortadan kaldırılması ve prosedürlerinin hızlandırılması;** Uzun süren izin alma prosedürleri, çok sayıda belgelerin hazırlanması, belirsizliklerin olması,
- **Mekansal Planlarının eksikliği;** Belediyeler düzeyinde Mekansal Planların eksikliği hem santrallerin inşaatında hem de dağıtım şebekelerinin inşaatında büyük sorunlara yol açması,
- **Hidrolojik potansiyellerinin ölçülmesi sorunu;** Akar suların potansiyelleri konusunda yapılan çalışmaların abartılı olması, ölçme sürecinin kısa olması, ölçme yerinin santralin inşaat edileceği yerde yapılmasına önem gösterilmesi,
- **Elektrik şebekesine bağlanma sorunu;** Santrallerinin genellikle ilk elektrik şebekesine bağlanma noktasından uzak olması, hazır olmaması ve hangi şartlar altında yapılması gerektiğini belli olmaması.

Yatırımcılar ayrıca, ihaleye katılım öncesindeki hazırlık aşamasında, sözkonusu projelerde fazla tecrübeye sahip olmadıklarından dolayı tecrübeli yabancı yatırımcılarla irtibata geçmelerinde ve konsorsiyum kurmalarında da sorun yaşadıklarını dile getirmişlerdir.

Açıklanacak ihaleyle ilgili ve yatırımcıların dile getirdikleri sorunlarla ilgili Karadağ Ekonomi Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Kaynakları Departmanından İvan Boşkoviç Bey;

- Bakanlık tarafından yeni imtiyaz kanunu, yeni kuralları ve koşulları belirleyecek olan İmtiyaz Komisyonunun kurulduğunu,
- İhaleye çıkılacak olan küçük hidroelektrik santrallerinin inşaatı için 30 yıllık (15 yıl uzatılabilme imkanıyla) imtiyaz hakkı (yap işlet devret modeli) verileceğini,
- Bakanlığın ihale öncesinde büyük tanıtım kampanyasını yapmaya düşündüğünü,
- Yeni ihaleye çıkacak olan nehirlerin isimlerinin belirlendiğini, fakat listenin henüz resmi olmadığını,
- Elektrik şebekesine bağlanma sorununun çok karışık olduğunu, bunun nedenin ise sorunun çözülmesinin Karadağ Hükümetinin yanı sıra diğer kurumlardan da (Elektrik Üretim ve Dağıtım Şirketi, Enerji Düzenleme Ajansı, Karadağ Elektrik İletim Sistemi) kaynakladığını, ancak Bakanlığın bu sorunun çözülmesine yönelik bazı alternatif çözümleri üzerinde çalıştığını,
- Bakanlığın her türlü önerilere açık olduğunu,
- Mekansal Planların eksikliğinin çok büyük sorun teşkil ettiğini ve geçici çözümler üzerinde çalışıldığını,

ifade ettiler.

Mekansal Planların eksikliği konusunda Sürdürülebilir Kalkınma ve Turizm Bakanlığı temsilcisi Branka Petroviç Hanım, Karadağ Hükümetinin önceki iki ihalede imtiyaz hakkı alan şirketlere geçici çözümler tanıdığını, şimdiye kadar yedi belediyenin Mekansal Planlarının kabul edildiğini, Ekonomi Bakanlığının ihale hazırlanma sürecinde Sürdürülebilir Kalkınma Bakanlığına başvurması gerektiğini ifade ettiler.

Belediyeler Birliği temsilcisi Saşa Şçekiç Bey, belediyelerin 1 MW'a kadar küçük hidroelektrik santralleri inşaat projeleriyle ilgilenen yatırımcılarla kamu özel - sektör modeli üzerinde ortaklık kurulması ile ilgilendiklerini dile getirmiştir.

Ek Bilgi;

1 MW'a kadar küçük hidroelektrik santrallerinin inşaat projeleri ihaleye gerek kalmaksızın bireyin inisiyatifi üzerine Ekonomi Bakanlığı tarafından enerji izni verilmekte ancak inşaat izni ilgili belediye tarafından verilmektedir.

Karadağ Hükümeti küçük hidroelektrik santralleri (10 MW'a kadar) inşaat projelerinde 12 yıllık süre için ayrıcalıklı enerji fiyatlarını tanımaktadır.

Yararlı link: <http://www.oie-res.me/>

No.	Ad ve Soyad	Şirket / Kurum	Tel. No.	E-mail
1	Danilo Čupić	Atlas Invest LŞ	020/409-802	daniolocupic@atlasinvest.me
2	Sandra Ivezaj	Atlas Invest LŞ	067/206-100	sandra.ivezaj@a2amontenegro.me
3	Ljubinka Sekulić	Podgorica Belediye Hizmetleri Sekreterliği	069/027-449	
4	Saša Šćekić	Belediyeler Birliği	020/ 620 123	sasa.scekic@uom.co.me
5	Petar Ivanović	Capital Real Estate	067/241-526	petar@c21cre.me
6	Nađa Miranović	Dekar LŞ. Pg	067/676-787	nadja@dekar.me
7	Momčilo Miranović	Dekar LŞ. Pg	067/624-620	dekar@t-com.me
8	Ivana Janković	E3 Consulting	067 696 449	ivana.jankovic@e3consulting.co.me
9	Milica Daković	E3 Consulting	069 459 926	milica.dakovic@e3consulting.co.me
10	Ivan Bošković	Ekonomi Bakanlığı	068 021 036	ivan.boskovic@mrt.gov.me
11	Marija Vujadinović Kulinović	Ekonomi Bakanlığı	068/080-276	marija.vujadinovic@mek.gov.me
12	Nevena Kaluđerović	Ekonomi Bakanlığı	067/473-130	nevena.kaludjerovic@mek.gov.me
13	Majo Pavićević	Ekonomi Bakanlığı	069/857-818	majo.bogovac@mek.gov.me
14	Dražen Karadaglić	Encow Services International	067/234-352	cary@t-com.me
15	Igor Telebak	Enerji Düzenleme Ajansı	020/229-615	igor.telebak@regagen.co.me
16	Predrag Damjanović	Enerji Düzenleme Ajansı	020/229-615	predrag.damjanovic@regagen.co.me
17	Jelena M Aničić	Enerji Düzenleme Ajansı	020/229-615	jelena.anicic@regagen.co.me
18	Igor Malidžan	Enerji Düzenleme Ajansı	020/229-615	gor.malidzan@regagen.co.me
19	Mladen Bajković	ETG Grup	069/366-888	mladen.bajkovic@etggrupa.me
20	Alija Jahić	ETG Grupa	063/222-322	aliya.jahic@etggrupa.me
21	Vuko Kovjanić	Hidroenergija-Bemax	069/077-088	vuko.kovjanic@hidroenergija.me
22	Siniša Višnjic	Hidroenergija-Bemax	069/116-514	sinisa.visnjic@bemaxcg.me
23	Mirjana Popov	Hidrol, Meteoroloji ve Sismoloji Enstitüsü	069/310-579	mirjana.popovic@meteo.co.me
24	Nevzeta Alilović	Hidrol, Meteoroloji ve Sismoloji Enstitüsü	067/571-145	nevzeta.alilovic@meteo.co.me
25	Dragomir Svrkota	Karadağ Elektrik İletim Sistemi	020/414-708	dragomir.svrkota@cges.me
26	Slobodan Vukašinović	Karadağ Elektrik İletim Sistemi	067/617-426	slobodan.vukasinovic@cges.me
27	Milenko Perović	Karadağ Ticaret Odası	069/601-543	mperovic@pkcg.org
28	Branislav Rakčević	Karadağ Ticaret Odası	069/034-842	brakcevic@pkcg.org
29	Saša Saveljić	Kroling LŞ	067/227-188	sasasaveljic66@gmail.com
30	Monika P Suhajdova	Slovakya Büyükelçiliği	020/601-440	emb.podgorica@mzv.sk
31	František Lipka	Slovakya Büyükelçiliği	020/601-440	emb.podgorica@mzv.sk

32	Mira Lesjak	Slovenya Büyükelçiliği	067/237600	mira.lesjak@gov.si
33	Branka Petrović	Sürdürülebilir Kalk. ve Turizm Bakanlığı	020/446-276	branka.petrovic@ mrt.gov.me
34	Olivera Živković	Sürdürülebilir Kalk. ve Turizm Bakanlığı	069/103-995	olivera.zivkovic@mrt.gov.me
35	Ina Boljević	Sürdürülebilir Kalk. ve Turizm Bakanlığı	069/274-009	ina.boljevic@mrt.gov.me
37	Mehmet N. Tanilir	Türkiye Büyükelçisi	069/184-069	mntanilir@m.fa.gov.tr
36	Arnela Bucan	Türkiye Büyükelçiliği	020/648-148	podgorica@ekonomi.gov.tr
38	Mirko Bjelica	Zeta Energy	067/556-412	mbjelica@t-com.me